

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

[Review of: F. Meulenberg, I. de Beaufort (2007) *Altijd vandaag: Dementie in de literatuur*]

van der Geest, S.

Publication date

2008

Document Version

Final published version

Published in

Medische Antropologie

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van der Geest, S. (2008). [Review of: F. Meulenberg, I. de Beaufort (2007) *Altijd vandaag: Dementie in de literatuur*]. *Medische Antropologie*, 20(1), 185-186. http://www.medische-antropologie.nl/tma/20_1/boekbespreking.pdf

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Frans Meulenberg & Inez de Beaufort (red.), *Altijd vandaag. Dementie in de literatuur*. Amsterdam: Meulenhoff, 2007. 320 pp. €19,90. ISBN 978-90-2908059-0.

“Als je echt iets vergeet, is het er dan ook niet meer?” vraagt een oude dame in een verhaal van Toon Tellegen. Het is een terechte vraag die in talloze variaties terugkeert in deze bloemlezing van literaire fragmenten over dementie. In de meeste gevallen wordt de vraag met een verpletterend ‘ja’ beantwoord, maar de toon en setting variëren: soms wanhopig en gruwelijk, soms teder, soms humoristisch en gelaten. De bijeengebrachte teksten laten weer eens de voorsprong zien die de literaire auteur

heeft op de wetenschappelijke als het gaat om het ‘vangen’ van menselijke ervaringen en emoties. Eerstgenoemde heeft betere ‘instrumenten’ om de complexiteit van de situatie en de innerlijke contradicties bij zowel de dementerende als diens omgeving te beschrijven, zonder de dwang van een duidelijke interpretatie. Dementie, schrijven de redacteurs in hun inleiding, kan bij partners en omgeving voor ‘emotionele kaalslag’ zorgen. “Schuldgevoel en radeloosheid zijn af en toe ondraaglijk. Maar vooral de afhankelijkheid van de patiënt leidt soms tot irritaties, woede en vertwijfeling. Hoe moeilijk is het niet om de partner te moeten voeren, of om te kunnen omgaan met de opgedrongen lichamelijke intimiteit met de ouder die incontinent is. Ziekte dwingt tot intimiteit. Een intimiteit die soms veel verder gaat dan men vooraf voor mogelijk hield” (p. 8).

Frans Meulenberg, publicist en wetenschapsjournalist, en Inez de Beaufort, gezondheidsethica, hebben een indrukwekkende verzameling van teksten uitgebracht, zowel van Nederlandse auteurs (bijvoorbeeld Inez van Dullemen, Annie M.G. Schmidt en Voskuil) als van buitenlandse (zoals Dostojewski, Julian Barnes, Jonathan Franzen en Gogol). Het zijn er 39, veertig min één (die symboliek zal wel onbedoeld zijn), maar het hadden er honderden kunnen zijn, want het raadsel van het vergeten en zichzelf verliezen dwingt tot schrijven, al was het maar om de radeloosheid met anderen te kunnen delen.

De titel van de bundel is ontleend aan het ontroerende gedicht van Vasalis over haar moeder, waarmee de redacteurs hun inleiding beginnen. Ik citeer de eerste vier regels:

Is het vandaag of gistren, vraagt mijn moeder,
bladstil, gewichtloos drijvend op haar witte bed.
Altijd vandaag, zeg ik. Ze glimlacht vaag
en zegt: zijn we in Roden of Den Haag?

Sjaak van der Geest, medisch antropoloog
Universiteit van Amsterdam